

Ministerul Agriculturii,
Dezvoltării Regionale
și Mediului

Agenția de
Dezvoltare Regională
Nord

R A P O R T

privind implementarea SDR Nord pentru anii 2016-2020

perioada: ianuarie - decembrie 2018

Bălți, 2019

CUPRINS

ABREVIERI/ACRONIME	3
INTRODUCERE	4
SUMAR EXECUTIV	5
OBIECTIV GENERAL. COOPERARE EFICIENTĂ PENTRU DEZVOLTAREA ECHILIBRATĂ ȘI DURABILĂ A REGIUNII DE DEZVOLTARE NORD	7
OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE	8
MĂSURA 1.1 Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală	10
MĂSURA 1.2 Optimizarea serviciilor publice în domeniul MDS și AAC	12
MĂSURA 1.3 Promovarea eficienței energetice	12
OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN REGIUNE	14
MĂSURA 2.1 Consolidarea rețelei de centre urbane	16
MĂSURA 2.2 Facilitarea dezvoltării mediului de afaceri	16
MĂSURA 2.3 Susținerea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic	19
MĂSURA 2.4 Dezvoltarea potențialului și infrastructurii turistice	20
MĂSURA 2.5 Dezvoltarea performanțelor și capacităților competitive a forței de muncă din RDN	21
OBIECTIV 3. GUVERNANȚĂ ÎMBUNĂTĂȚITĂ ÎN DOMENIUL DEZVOLTĂRII REGIONALE	22
MĂSURA 3.1 Crearea și dezvoltarea instrumentelor de suport pentru procesul de dezvoltare regională	23
MĂSURA 3.2 Dezvoltarea capacităților APL în planificare, managementul proiectelor și atragerea investițiilor	23
MĂSURA 3.3 Facilitarea dialogului între actorii regionali, interregionali și internaționali	24
CONCLUZII	25
ANEXE <i>Anexa 1 Proiecte implementate pe domenii de intervenție și surse de finanțare</i> <i>Anexa 2 Lista indicatorilor de monitorizare ai SDR Nord 2016-2020</i> <i>Anexa 3 Plan de acțiuni pentru perioada următoare</i> <i>Anexa 4 Monitorizarea mijloacelor financiare în anul 2018</i>	

ABREVIERI

AAC	– Aprovizionarea cu Apă și Canalizare
ADR Nord	– Agenția de Dezvoltare Regională Nord
APL	– Administrația Publică Locală
APP III	– Apel de propuneri de proiecte III
AEE	– Agenția pentru Eficiență Energetică
AITT	– Agenția pentru Inovații și Transfer Tehnologic
BD	– Baza de Date
CCI	– Camera de Comerț și Industrie
CNCDR	– Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
CPP	– Concepte de proiecte posibile
CPV	– Concepte de proiecte viabile
CRD Nord	– Consiliul Regional pentru Dezvoltare Nord
DGDR	– Direcția Generală Dezvoltare Regională
DRL	– Drumurile Regionale și Locale
DR	– Dezvoltare Regională
DUP	– Documentul Unic de Program
EE	– Eficiența Energetică
FNDR	– Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
GIS	– Sisteme Geografice Informatice
GIZ	– Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei
GL	– Grup de lucru
M&E	– Monitorizarea și Evaluarea
MDS	– Managementul deșeurilor solide
MADRM	– Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MO	– Manualul Operațional
ONG	– Organizație neguvernamentală
ODIMM	– Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
PAI	– Planul Anual de Implementare al SDR
PIBR	– Produsul Intern Brut Regional
POR Nord	– Planul Operațional al Regiunii Nord
PSI	– Planificare Sectorială Integrată
RDC	– Regiunea de Dezvoltare Centru
RDN	– Regiunea de Dezvoltare Nord
RDS	– Regiunea de Dezvoltare Sud
SDR Nord	– Strategia de Dezvoltare Regională Nord
SDSE	– Strategii de Dezvoltare Socio-Economice
SNDR	– Strategia Națională de Dezvoltare Regională
UAT	– Unități Administrativ Teritoriale
VARAM	– Ministerul protecției Mediului și Dezvoltării Regionale din Letonia
ZEL	– Zona Economică Liberă

INTRODUCERE

ADR Nord este o instituție publică necomercială, cu autonomie financiară care se subordonează Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și reprezintă una din cele patru regiuni de dezvoltare funcționale ale RM – Regiunea de Dezvoltare Nord.

ADR Nord are rolul de a contribui la o dezvoltare durabilă și prosperă a regiunii, urmărind înlăturarea dezechilibrelor dintre diferite zone ale acesteia.

Activitatea ADR Nord este coordonată de Consiliul Regional pentru Dezvoltare Nord (CRD Nord), care reunește președinții celor 11 raioane din RDN, primarul mun. Bălți, câte un reprezentant al societății civile și sectorului privat din fiecare raion și municipiu al regiunii.

Principalele activități ale ADR Nord sunt axate pe atribuțiile care-i sunt oferite de lege: elaborarea/implementarea/monitorizarea strategiilor, planurilor, programelor și proiectelor de dezvoltare regională; atragerea de investiții în regiune; sprijin consiliului regional și autorităților administrației publice locale în vederea dezvoltării echilibrate și durabile a regiunii; dezvoltarea colaborării cu organisme și instituții naționale și internaționale.

Pentru anul 2018 activitatea ADR Nord s-a axat pe următoarele aspecte:

- Actualizarea planului operațional regional și a programelor regionale sectoriale la nivelul regiunii,
- Elaborarea de studii;
- Gestionarea, ca și autoritate de implementare, a mijloacelor financiare din FNDR și din alte surse de finanțare;
- Monitorizarea proiectelor implementate;
- Promovarea regiunii și desfășurarea altor activități care decurg din politicile de dezvoltare regională;
- Dezvoltarea de parteneriate naționale, regionale și internaționale.

SUMAR EXECUTIV

Acest document reprezintă Raportul privind implementarea SDR Nord 2016-2020 aferent anului 2018 și face o analiză a progresului realizării Planului de acțiuni al strategiei în anul de referință, precum și a rezultatelor obținute în această perioadă.

SDR Nord 2016-2020 este principalul document de planificare strategică elaborat la nivel regional pentru o perioadă de 5 ani, care are drept scop facilitarea dezvoltării socio-economice durabile și echilibrate a RDN în baza normelor și standardelor europene pentru asigurarea unui trai decent al cetățenilor.

Prin urmare, toate activitățile desfășurate în perioada de raportare au rezultat din obiectivul general și obiectivele specifice stabilite în SDR Nord 2016-2020:

Obiectivul general: Cooperare eficientă pentru dezvoltarea echilibrată și durabilă a Regiunii de Dezvoltare Nord.

Obiectivele specifice:

1. Asigurarea accesului la servicii și utilități publice calitative prin implementarea proiectelor de infrastructură fizică.
2. Facilitarea creșterii economice sustenabile în regiune prin promovarea potențialului socio-economic al RDN și atragerea investițiilor în regiune.
3. Îmbunătățirea Guvernanței în RDN.

Principalele rezultate ale SDR Nord atinse în anul 2018 pe obiective

Obiectivul 1. Acces asigurat la servicii și utilități publice calitative

- 1) 11 proiecte în proces de implementare din sursele FNDR în domeniul AAC, ISA și EE, care s-au soldat cu următoarele rezultate:
 - 7,1 km aducțiuni;
 - 26,8 km de rețele de apeduct construite;
 - 3 castele de apă cu $V=50 \text{ m}^3$;
 - 4 rezervoare cu $V=100 \text{ m}^3$;
 - 2 clădiri eficientizate.
- 2) 6 proiecte în proces de implementare finanțate din sursele UE în domeniul AAC și EE

- 3) 4 capitole din domeniul AAC din cadrul SDSE a raioanelor Edineț, Drochia, Fălești și Rîșcani elaborate și aprobate;
- 4) 2 Planuri locale de acțiuni în domeniul EE a clădirilor publice elaborate și aprobate.

Obiectivul 2. Creștere economică sustenabilă în regiune

- 1) 2 proiecte implementate din sursele Guvernului Ceh pe domeniul ISA;
- 2) 2 proiecte implementate din sursele Guvernului Estonian pe domeniul Tursim;
- 3) 1 Centru de Informare și Consiliere în Afaceri pentru IMM creat;
- 4) 1 platformă web de promovare a investițiilor în RDN creată;
- 5) 1 Strategie pe specializare în domeniul specializării regionale în RDN elaborată;
- 6) 1 Plan de acțiuni al PRS pe dezvoltarea ISA actualizat;
- 7) 1 Plan de acțiuni al PRS pe domeniul Turism actualizat;
- 8) 3 evenimente de promovare a regiunii desfășurate: *Ziua Europei în RDN, Conferința regională "Oportunitățile Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD)", Conferința de lansare a Centrului de Informare și Consiliere în Afaceri pentru APL ȘI IMM din Regiunea de Dezvoltare Nord*

Obiectivul 3. Guvernanța îmbunătățită în domeniul dezvoltării regionale

- 1) 1 POR Nord 2017-2020 actualizat/aprobat;
- 2) 8 vizite de studiu desfășurate;
- 3) 3 ședințe CRD Nord desfășurate;
- 4) 4 ședințe CRS pe domeniul AAC desfășurate;
- 5) 4 ședințe CRS pe domeniul MDS desfășurate;
- 6) 3 acorduri de parteneriat semnate;
- 7) 19 sesiuni de instruire pentru specialiștii ADR Nord/ 21 specialiști instruiți;

În detaliu, pe domenii de intervenție și surse de finanțare, informația despre proiectele implementate în anul 2018 este prezentată în Anexa 1.

OBIECTIV GENERAL. COOPERARE EFICIENTĂ PENTRU DEZVOLTAREA ECHILIBRATĂ ȘI DURABILĂ A REGIUNII DE DEZVOLTARE NORD

Obiectivul general stabilit în SDR Nord urmărește obținerea prosperității regiunii, asigurând o dezvoltare echilibrată și durabilă pe termen lung cu un nivel de trai al populației îmbunătățit.

În acest sens, au fost stabiliți 3 indicatori ce reflectă impactul general al strategiei: 1) Produsul intern brut regional pe locuitor; 2) Indicele de disparitate pentru PIBR pe locuitor; 3) Rata sărăciei.

Tabelul 1. Indicatorii de impact pentru obiectivul general

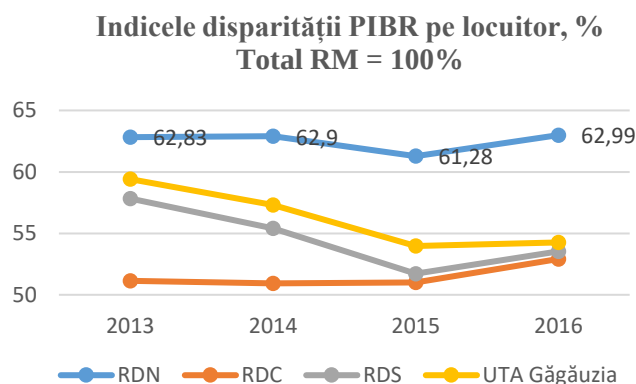
Indicatori de monitorizare	Valoarea inițială, 2014	2015	2016	Sursa datelor
PIBR pe locuitor, prețuri curente, mii lei	23,7	25,4	27,7	BNS
Indicele de disparitate pentru PIBR pe locuitor, %	62,90	61,28	62,99	BNS
Rata sărăciei, %	11,7	-	-	BNS

Analiza valorilor efective arată, că în perioada anilor 2014-2016 *Produsul intern brut regional pe locuitor* a crescut în termeni nominali de la 23,7 mii lei până la 27,7 mii lei, urmând trendul existent la nivel național. La nivelul PIB-lui per locuitor, RDN se situează pe a doua poziție pe țară, fiind devansată de mun. Chișinău.

În ceea ce privește *Indicele de disparitate al PIBR per locuitor*, RDN rămâne a fi sub nivelul mediei naționale cu 62,99%, poziționându-se pe locul întâi după regiuni (exclusiv mun. Chișinău).

Pe toată perioada analizată indicele de disparitate regional este stabil, atingând minimul de 61,28% în anul 2015.

Indicatorul *Rata sărăciei* nu a fost monitorizat pe parcursul perioadei de referință, deoarece BNS se află în procesul de revizuire a metodologiei de măsurare a sărăciei în RM.

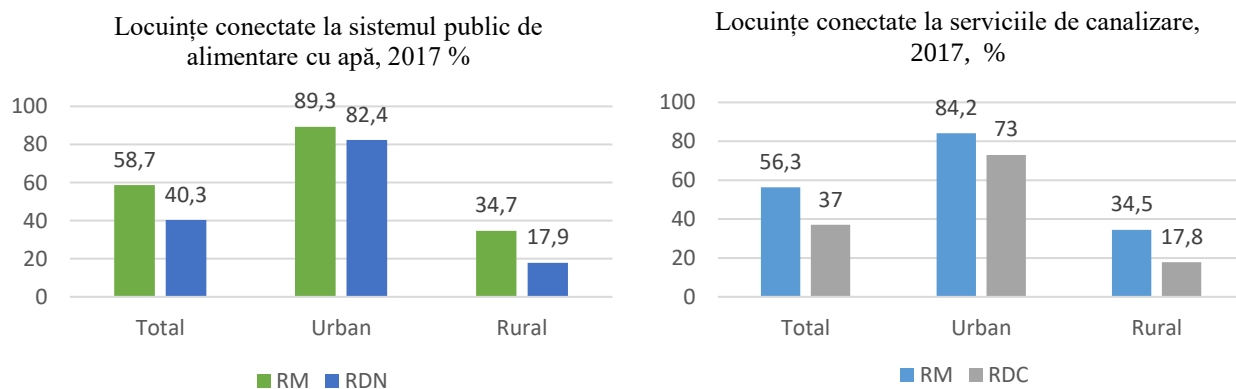
OBIECTIV 1. ACCES ASIGURAT LA SERVICII ȘI UTILITĂȚI PUBLICE CALITATIVE

Potrivit prevederilor SDR Nord 2016-2020, dezvoltarea infrastructurii de utilități publice este una din prioritățile principale ale regiunii, care direct contribuie la îmbunătățirea condițiilor de trai al populației și la o dezvoltare economică sustenabilă în regiune. Drept măsuri cheie pentru realizarea acestui obiectiv au fost stabilite:

1. Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală (DRL, AAC, MDS)
2. Optimizarea serviciilor publice în domeniul MDS, AAC
3. Promovarea eficienței energetice în RDN

În vederea monitorizării rezultatelor obiectivului 1, conform *Instrucțiunii privind monitorizarea și evaluarea politicii de dezvoltare regională*, aprobată prin ordinul MADRM nr.226 din 4 octombrie 2018, au fost stabiliți 26 indicatori de monitorizare, dintre care doar 16 sunt monitorizați în bază permanentă de BNS (Anexa 2).

Cu referire la domeniul AAC, indicatorul de bază utilizat pentru monitorizarea acestuia este *Rata de conectare la serviciile de apă și canalizare*. Conform datelor BNS, în anul 2017 doar 40,3% din locuințe din regiune erau conectate la rețeaua publică de furnizare a apei potabile, nivel inferior mediei naționale (58,7%). Se remarcă o creștere a acestei ponderi cu 7,45 puncte procentuale față de anul 2015. În mediul urban acest indicator atinge nivelul de 82,4%, pe când în mediul rural procentul locuințelor conectate la sistemul de alimentare cu apă constituie doar 17,9%.

Nivelul de dezvoltare al sistemului de canalizare este mai redus decât a sistemului de aprovizionare cu apă. În anul 2017 doar 37% din locuințele regiunii erau racordate la sisteme de canalizare, fiind cu mult sub nivelul național (56,3%). Față de anul 2015 acest indicator înregistrează o creștere cu 4,2 puncte procentuale. Pe medii de reședință, 73% din locuințele din mediul urban și 17,8% din locuințele din mediul rural sunt conectate la servicii de canalizare.

Este de remarcat faptul, că localitățile din RDN au cea mai mică rată de conectare la sisteme de alimentare cu apă și canalizare la nivel național (respectiv 35,5% și 7,3%).

Indicatorul de bază utilizat pentru evaluarea domeniului de intervenție MDS este *Rata de acoperire a localităților cu servicii de gestionare a deșeurilor menajere solide*.

Potrivit datelor furnizate de BNS se constată că, sectorul managementul deșeurilor menajere solide este foarte slab dezvoltat în regiune. Gradul de acoperire a localităților cu servicii de salubritate în anul 2017 a

constituit doar 30,1%, înregistrând o creștere nesemnificativă față de 2015 cu 1,7 puncte procentuale. Totodată, situația variază considerabil de la zonele urbane la cele rurale. Dacă localitățile urbane au o rată de acoperire de circa 64,2%, în mediul rural cifra este aproximativ de 10 ori mai mică (6,1%).

Este de menționat, că în anul 2018 ADR Nord nu a avut în implementare proiecte investiționale în domeniul MDS.

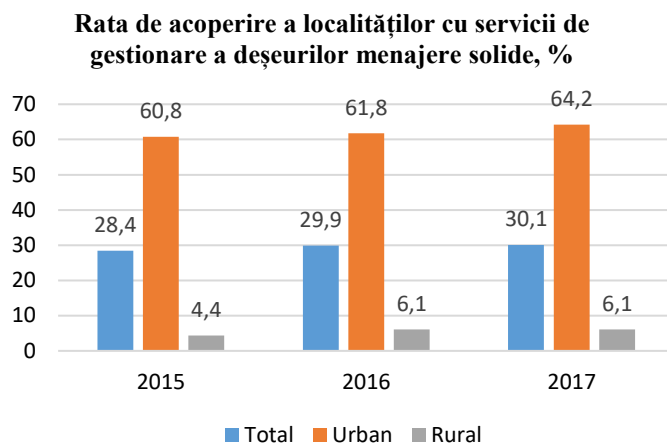
Pentru monitorizarea domeniului de intervenție DRL a fost utilizat indicatorul *Pondere drumurilor modernizate din totalul drumurilor regionale*. Astfel, potrivit datelor oferite de Administrația de Stat a Drumurilor (ASD), în anul 2018, la nivelul RDN, în total drumuri regionale s-au înregistrat 68% de drumuri modernizate¹, peste media națională (60,8%).

În ceea ce privește exploatarea drumurilor disponibile, RDN se plasează pe locul întâi după cantitatea de mărfuri transportate și pe locul doi după cantitatea de pasageri transportați, în profil regional.

Este de menționat, că în anul 2018 ADR Nord nu a avut în implementare proiecte investiționale în domeniul DRL.

Evaluarea indicatorilor de monitorizare pentru domeniul de intervenție EE nu a fost posibilă, din cauza lipsei datelor pentru indicatori stabiliți.

Separat, pe fiecare măsură în parte, activitățile desfășurate în vederea *realizării Obiectivului 1: Acces asigurat la servicii și utilități publice calitative* sunt prezentate în cele ce urmează.

¹ Informația este prezentată cu excepția mun. Bălți.

Măsura 1.1 Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală

1.1.1 Implementarea proiectelor de dezvoltare regională din surse FNDR și din surse externe de finanțare

În anul 2018 ADR Nord a avut în proces de implementare 5 proiecte în domeniul AAC, finanțate din mijloacele FNDR cu suma totală aprobată de **51.219.794, 87 lei**, care a fost valorificată în perioada de raportare în proporție de 100%.

Tabel 2. Proiecte implementate în domeniul AAC din sursele FNDR

Nr d/o	Denumirea proiectului	Costul total al proiectului, lei	Aprobat FNDR, lei		Total contractat, lei	Cheltuieli efectuate FNDR, lei	
			Total	Anul de gestiune (2018)		Total (2017 – 2018)	Anul de gestiune
1.	Asigurarea orașului Făleşti cu apă din râul Prut 2	57.573.080	40.000.000	22.645.591,75	35.396.947,56	31.145.590,85	22.645.591,75
2.	Apa pentru viața în Regiunea de Nord: raioanele Florești și Soroca (Subproiect Bahrinesti, Subproiect Cuhuresti, Etapa I)	66.078.180	29.902.990	9.021.532, 50	14.277.078, 24	17.128.261,17	82.955,91 (Bahrinesti) 8.938.576,59 (Cuhuresti, Etapa I)
3.	Construcția sistemelor de alimentare cu apă în 10 localități din lunca râului Prut, r-ul Glodeni. Etapa I - com. Cuhnesti și com. Balatina.	40.000.000	0	0	0	0	0
4.	Apeduct Bălți-Sîngerei, etapa III și stația de tratare	39.387.000	39.387.000	13.405.689, 82	33.883.557,04	30.514.767,1	13.405.689, 82
5.	Crearea condițiilor de aprovizionare cu apă potabilă locuitorilor a 15 sate din raionul Soroca	23.756.010	23.530.410	6.146.980, 80	18.224.748,36	17.224.081,73	6.146.980,80

Total proiecte în domeniul AAC finanțate din sursele FNDR	226.794.270	132.820.400	51.219.794, 87	101.782.331,2	96.012.701,1 3	51.219.794, 87
--	--------------------	--------------------	-----------------------	----------------------	---------------------------	-----------------------

Tabel 3. Proiecte implementate cu cofinanțarea partenerilor

Nr d/o	Denumirea proiectului	Costul total al proiectului, lei	Sursa de cofinanțare	Aprobat din alte surse, lei	Cheltuieli efectuate din alte surse, lei
1	Apa pentru viața în Regiunea de Nord: raioanele Florești și Soroca	66.078.180	ApaSan	29.924.970	31.125.800
			Contribuția cetățenilor, SA Servicii Comunale Florești	6.311.182	515.780
TOTAL cofinanțare:				36.236.152	31.641.580

În cadrul Programului ”Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, în domeniul AAC, ADR Nord a continuat implementarea a 4 proiecte finanțate din sursele UE prin intermediul GIZ, în valoare estimativă de circa **9,12 milioane Euro**. Proiectele se află la etapa realizării documentației tehnice.

Tabel 4. Proiecte implementate în domeniul AAC din sursele UE

Nr d/o	Denumirea proiectului	Costul <u>estimativ</u> al proiectului din sursele GIZ (Euro)	Suma aprobată în 2018 (Servicii de proiectare) ,lei	Alocat în 2018, lei	Valorificat în anul 2018, mii lei	Perioada de implementare
1.	Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și sanitație în orașul Fălești.	1.270.000	1.073.560	214.712	214.712	2017 – 2018
2.	Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și sanitație în municipiul Edineț.	2.850.000	3.688.150	737.630	737.630	2017 – 2018
3.	Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și sanitație în orașul Drochia.	1.500.000	2.300.000	300.000	300.000	2017 – 2018

4.	Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în s. Pascauți, s. Damașcani, s. Proscureni, s. Galașeni, s. Mălăiești și s. Hiliuți, r-l Râșcani.	3.500.000	8.400.000	840.000	840.000	2017 – 2018
Total proiecte finanțate din sursele GIZ în domeniul AAC		9.120.000	15.461.710	2.092.342	2.092.342	X

Măsura 1.2 Optimizarea serviciilor publice în domeniul MDS, AAC

În perioada de referință s-a fost acordat suport consultativ operatorilor din RDN în domeniul dezvoltării serviciilor de MDS și AAC. În acest sens, pe data de 22 mai 2018 au avut loc ședințele consiliilor locale ale or. Costești, com. Gălășeni și s. Hiliuți din raionul Rîșcani cu privire la instituționalizarea unui operator comun de servicii de AAC în baza cooperării intercomunitare. Ședințele consiliilor locale au fost precedate de o întrunire comună a celor 3 consilii, la care au participat președintele și vicepreședintele raionului Râșcani, experții și consultanții GIZ. În cadrul întrunirii consilierii locali au fost informați și consultați cu privire la cadrul legal și strategic al sectorului de AAC și regionalizarea serviciilor, formele juridice de organizare a operatorului regional, procedura de fondare și înregistrare a acestuia, etc. În rezultat, au fost adoptate 3 decizii cu privire la inițierea procedurii de fondare a operatorului comun de AAC sub formă de societate comercială. La solicitarea CR Rîșcani, GIZ va oferi experți pentru a asista cele 3 APL-uri în procesul de fondare și înregistrare a operatorului comun.

Măsura 1.3 Promovarea Eficienței Energetice în RDN

În anul 2018 ADR Nord a avut în implementare 3 proiecte în domeniul EE a clădirilor publice finanțate din sursele FNDR, după cum urmează:

Tabel 5. Proiecte implementate în domeniul EE din sursele FNDR

Nr. d/o	Denumirea proiectului	Costul total al proiectului, lei	Aprobat FNDR, lei		Total contractat, lei	Cheltuieli efectuate FNDR, lei	
			Total	Anul de gestiune (2018)		Total (2017 – 2018)	Anul de gestiune

1.	Asigurarea eficienței energetice a clădirii școlii-internat Sportive din satul Grimăncăuți, raionul Briceni	6.191.550,00	6.191.550,00	1.980.584,99	5.111.858,69	4.980.584, 71	1.980.584, 99
2.	Creșterea indicilor de eficiență energetică a Instituției Medico-Sanitare Publice „Centrul de Sănătate Edineț”	9.692.640,68	9.692.640,68	3.761.129,36	8.890.101,56	6.302.957,37	3.761.129, 36
3.	Renovarea centrului de sănătate Drochia „Anatolie Manziuc” prin eficientizare energetică	12.916.262,62	12.766.262,62	6.280.234,43	9.699.616,86	9.699.616, 86	6.280.234, 43
Total proiecte în domeniul EE finanțate din sursele FNDR		28.800.453,30	28.650.453,33	12.021.948,7 8	23.701.577,1 1	20.983.158,9 4	12.021.948,7 8

În cadrul Programului *”Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”*, în anul 2018, ADR Nord a avut în implementare 2 proiecte finanțate din sursele UE prin intermediul GIZ în domeniul EE a clădirilor publice. Proiectele se află la etapa de realizare a documentației tehnice.

Tabel 6. Proiecte implementate în domeniul EE din sursele UE

Nr d/o	Denumirea proiectului	Costul total estimativ al proiectului din sursele GIZ (Euro)	Suma totală alocată în 2018, lei	Alocat în 2018, lei	Valorificat în anul 2018, lei	Perioada de implementare
1.	Sporirea eficienței energetice a Gimnaziului „Iurie Boghiu” din satul Flămânzeni, raionul	1.264.000	78.318	78.318	78.318	2017 - 2018

	Sângerei					
2.	Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din municipiul Bălți	1.236.000	0	0	0	2017 - 2018
Total proiecte finanțate din sursele GIZ în domeniul EE		2.500.000	78.318	78.318	78.318	X

1.3.2 Sporirea nivelului de conștientizare și de promovare a beneficiilor utilizării surselor de energie regenerabile

Ca parte a clusterului național Energie și Biomasă, ADR Nord se implică activ în asigurarea bunei activități a acestuia, prin participarea și organizarea ședințelor și evenimentelor la nivel național și regional. Astfel, pe data de 19 aprilie 2018, specialiștii ADR Nord au participat la Businessul Forumul Moldo-Ceh dedicat dezvoltării sectorului energiei din biomasă, în cadrul căruia a fost lansată platforma de cooperare și schimb de experiență dintre Republica Moldova și Republica Cehă în domeniul energiei din biomasă.

OBIECTIV 2. CREȘTERE ECONOMICĂ SUSTENABILĂ ÎN REGIUNE

Bunăstarea regiunii se bazează pe dezvoltarea unui mediu de afaceri profitabil, durabil și dinamic. În contextul dezvoltării durabile urmărită de strategie, mediul de afaceri joacă un rol cheie în promovarea creșterii economice, contribuind la crearea de noi locuri de muncă, atragerea investițiilor și la sporirea competitivității regiunii.

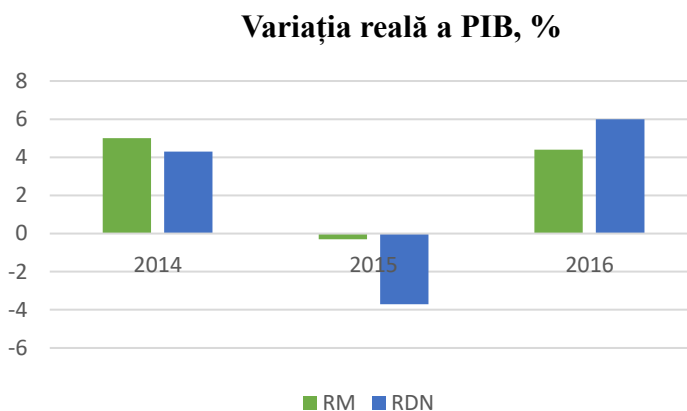
Pentru realizarea acestui obiectiv au fost propuse următoarele măsuri:

1. Consolidarea rețelei de centre urbane
2. Facilitarea dezvoltării mediului de afaceri
3. Susținerea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic
4. Dezvoltarea potențialului și infrastructurii turistice
5. Dezvoltarea performanțelor și capacităților competitive a forței de muncă din RDN

În vederea monitorizării rezultatelor obiectivului 2, conform *Instrucțiunii privind monitorizarea și evaluarea politicii de dezvoltare regională*, aprobată prin ordinul MADRM nr.226 din 4 octombrie 2018, au fost stabiliți 10 indicatori de monitorizare (Anexa 2).

Majoritatea indicatorilor de monitorizare relevă o anumită îmbunătățire a poziției RDN în anul 2017 față de anul 2015 atât sub aspect valoric, cât și comparativ cu tendințele regionale.

Analiza valorilor efective ale *PIB-ului regional*, arată că din 2013 până în 2016 economia regiunii a avansat cu 9,1% în expresie medie anuală. În termeni reali creșterea a fost de numai 2,2%. La nivelul anului 2016 se constată o revenire economică a regiunii, după o recesiune înregistrată în anul 2015. Pe plan național RDN se află pe locul doi între regiunile de

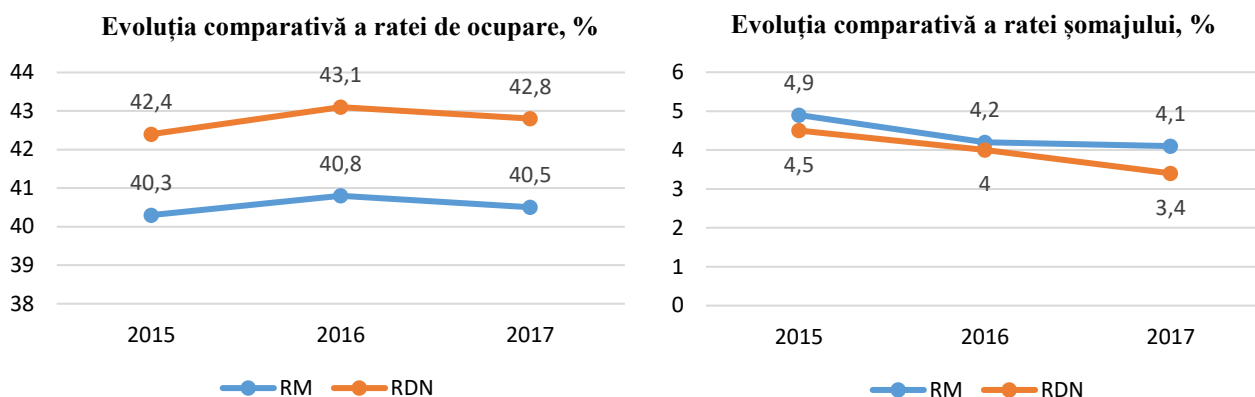
dezvoltare în ceea ce privește dimensiunea PIB și contribuie cu circa 18% la crearea PIB-ului național.

La fel și dinamica investițiilor în regiune înregistrează o traiectorie ascendentă în perioada 2015-2017. Astfel, volumul *investițiilor în active imobilizate realizate per locuitor* în anul 2017 a constituit 3294 lei, în creștere cu circa 33% față de anul 2015. Totodată, este de menționat că activitatea investițională este distribuită neuniform pe teritoriul RM, fiind concentrată cel mai mult în mun. Chișinău, unde volumul investițiilor constituie circa 62% din volumul total pe republică. În RDN acestui indicator îi revin circa 14% din total investiții pe țară.

De asemenea și structurile de sprijin a afacerilor, reprezentate de ZEL, înregistrează performanțe bune în evoluția investițiilor atrase. Cu toate acestea, rezultatele respective se bazează, în mare parte, pe performanțele obținute de ZEL Bălți, volumul investițiilor căreia a atins la data de 01.01.2018 cea mai înaltă valoare la nivel ZEL - de 146,0 milioane dolari.

Un indicator relevant pentru evaluarea gradului de dezvoltare antreprenorială reprezintă densitatea IMM, exprimată prin numărul de *IMM-uri în regiune raportat la 1000 de locuitori*. Evoluția acestui indicator înregistrează o creștere continuă, atingând în anul 2017 valoarea de 6,72 IMM/1000 locuitori, dar mult sub media națională (de 2 ori mai mic). Cea mai ridicată capacitate antreprenorială o demonstrează mun.Chișinău, care înregistrează 41,93 IMM/1000 locuitori, depășind și media națională.

Analizând principalii indicatori ai pieței forței de muncă, se constată o stabilizare a *ratei de ocupare* în jurul nivelului de 40%. Totuși, în pofida înregistrării unor progrese, rata de ocupare rămâne a fi în continuare foarte scăzută. Se menține tendința de diminuare a numărului de șomeri înregistrați în regiune. Astfel, *rata șomajului* în anul 2017 a atins nivelul de 3,4%, sub media națională.

Separat, pe fiecare măsură în parte, activitățile desfășurate în vederea *realizării Obiectivului 2 Creștere economică sustenabilă în regiune* sunt prezentate în cele ce urmează.

Măsura 2.1 Consolidarea rețelei de centre urbane

2.1.1 Facilitarea dezvoltării centrelor urbane cu potențial de creștere economică

În anul 2018, în baza proiectului ”*Sprijinirea administrației publice din Republica Moldova în implementarea politicii regionale prin dezvoltarea urbană integrată și durabilă*” finanțat în cadrul programului polonez de asistență străină al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone, a continuat procesul de facilitare pentru dezvoltarea urbană eficientă și revitalizarea orașelor/municipiilor Bălți, Soroca, Edineț, Ocnîța, Briceni, oferindu-li-se suport în elaborarea proiectelor de revitalizare. Activitățile din cadrul proiectului au avut ca scop îmbunătățirea abilităților APL-ilor și a părților interesate relevante în pregătirea planurilor și identificarea proiectelor de revitalizare urbană. Pe parcursul anului de referință s-a participat la ateliere de lucru cu privire la elaborarea planurilor de revitalizare urbană.

Măsura 2.2 Facilitarea dezvoltării mediului de afaceri

2.2.1 Implementarea Programului sectorial regional în domeniul infrastructurii de sprijin în afaceri

1) Una dintre măsurile importante ale SNDR și SDR Nord, ține de *creșterea economică sustenabilă în regiune*. Astfel, în anul 2018 ADR Nord a implementat acțiunile planificate în PRS în domeniul infrastructurii de sprijin a afacerilor în RDN pentru a dezvolta și sprijini mediul antreprenorial din regiune. În acest sens, în cadrul proiectului ”*Un nou impuls pentru dezvoltarea afacerilor în RDN*”, finanțat de Guvernul Cehiei, implementat de People in Need Moldova în parteneriat cu ADR Nord și Asociația obștească „Pro Cooperare Regională”, în anul 2018 au fost realizate mai multe activități,

inclusiv: stagieri pentru studenți, programe de instruire pentru antreprenori, suport financiar (granturi) și mentorat pentru antreprenori, dezvoltarea capacităților a specialiștii ADR Nord în atragerea investițiilor și dezvoltarea afacerilor, lansarea Centrului de Informare și Consiliere în Afaceri pentru IMM, crearea platformei web – www.investnorth.md în scopul promovării investițiilor în RDN și asigurării unei surse de informare sigure și eficiente despre proiectele investiționale pentru potențialii investitori. În vederea implementării cu succes a SDR Nord obiectivul nr 2 și al PRS-ului în domeniul infrastructura de sprijin a afacerilor, ADR Nord a venit cu inițiativa de a crea o Platformă regională de comunicare pentru sprijinirea IMM-urilor și atragerea investițiilor în localitățile din RDN. Platforma este formată de un GL care se va întruni regulat și va aduce la cunoștință cu privire la noutățile în domeniu și va lua anumite decizi în dezvoltarea acestui sector. În cadrul platformei de comunicare participa șefii secțiilor Economie ale CR din RDN, Primăriilor municipiilor din RDN, CCI din RDN, ZELB, IA, PI.

2) La fel, cu suportul partenerilor Cehiei, în cadrul proiectului” *Elaborarea strategiei și planului de acțiuni în domeniul specializării regionale în Regiunea Nord, Moldova*” a fost elaborat un studiu privind specializarea regională, în care au fost identificate sectoarele prioritare ale economiei regionale, a căror dezvoltare ar putea crea avantaje competitive regiunii și premise pentru o bună dezvoltare a structurilor asociative în regiune. În baza studiului respectiv a fost actualizat Planul de acțiuni al PRS în domeniul ISA în RDN. În acest sens, a fost organizată în data de 27 noiembrie 2018 ședința GLRS în domeniul ISA din RDN, unde a fost prezentat și discutat progresul înregistrat în implementarea PRS în domeniul și actualizarea planului de acțiuni.

3) În scopul asigurării creșterii economice în regiune și creării locurilor noi de lucru, specialiștii ADR Nord au facilitat autoritățile publice locale (Bălți, Edineț, Dondușeni, Drochia, s.Criva) în elaborarea planurilor de dezvoltare economică locală în care vor fi identificate măsuri practice care urmează a fi întreprinse în localitățile respective și, de asemenea propuse proiecte care susțin creșterea și dezvoltarea economică, ocuparea forței de muncă în localitățile respective. Această activitate a fost organizată în cadrul Inițiativei ”*Primarii pentru Creștere Economică*” care este axată pe dezvoltarea economică locală durabilă.

4) Cu suportul partenerilor din Estonia, tinerii și antreprenorii din Regiunea de Dezvoltare Nord au fost instruiți în domeniul antreprenorialului rural, dezvoltarea produsului și marketing. În cadrul proiectul „*Ciclul de manuale pentru antreprenori și tinerii moldoveni din mediul rural. Manualul 3 - «Dezvoltarea produsului și marketing»*” va fi editat și un manual despre dezvoltarea produsului și

marketing. De asemenea, un grup de antreprenori din nordul Moldovei urmează să efectueze o vizită de studiu în Estonia în anul 2019, în scopul studierii bunelor practici.

2.2.2 Implementarea proiectelor de dezvoltare regională pentru dezvoltarea mediului de afaceri

În anul 2018, ADR Nord a implementat 2 proiecte de dezvoltare regională, ce se referă la Obiectivul 2 *Creșterea sustenabilă a economiei în RDN*, finanțate din mijloacele FNDR, inițiate în perioada 2017-2018:

Tabelul 7. Proiecte implementate în domeniul ISA din sursele FNDR

Nr. d/o	Denumirea proiectului	Costul total al proiectului, lei	Aprobat FNDR, lei		Total contractat, lei	Cheltuieli efectuate FNDR, lei	
			Total	Anul de gestiune 2018		Total 2017 – 2018	Anul de gestiune
1.	Dezvoltarea infrastructurii de afaceri prin amenajarea pieței regionale angro și a spațiilor destinate activităților non-agricole în raionul Râșcani	40.000.000	20.000.000	8.546.832,07	16.973.774,28	9.243.906, 07	8.546.832, 07
2.	Facilitarea dezvoltării infrastructurii de afaceri în RDN prin consolidarea infrastructurii Parcului Industrial RAUT	43.945.350	20.000.000	0	0	0	0
Total proiecte la Obiectivul 2 finanțate din sursele FNDR		83.945.350	40.000.000	8.546.832,07	16.973.774,28	9.243.906, 07	8.546.832, 07

2.2.3 Promovarea potențialului economic și investițional regional

În vederea promovării potențialului economic regional, ADR Nord a cooperat cu partenerii regionali, naționali și internaționali pentru a identifica domeniile tangențiale de activitate al întreprinderilor din RDN ce ar provoca interes pentru investitori. În acest sens, au fost organizate un șir de evenimente de

anvergură regională și națională: *Ziua Europei în RDN, Conferința regională "Oportunitățile Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD)", Conferința de lansare a Centrului de Informare și Consiliere în Afaceri pentru APL ȘI IMM din Regiunea de Dezvoltare Nord*, etc.

ADR Nord a difuzat informații de interes public privind activitățile sale prin intermediul a 6 canale de comunicare. Pe site-ul oficial al ADR Nord (www.adrnord.md) și pe platforma specializată www.comunicate.md au fost publicate 195 comunicate de presă, rapoartele de activitate semestriale / anuale, decizii și procese-verbale din cadrul celor două ședințe ordinare ale CRD Nord, precum 65 de anunțuri / invitații și alte informații de interes public.

În primele șase luni ale anului, pe site-ul ADR Nord, principalul instrument de comunicare, au fost înregistrate circa 271.893 de accesări unice și 1.240.860 de accesări repetate.

Măsura 2.3 Susținerea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic

2.3.1 Inițierea analizei situației în domeniul cercetare, inovare și transfer tehnologic din RDN

Întru realizarea măsurii respective, în anul 2018 a fost elaborat un studiu în domeniul prioritar al dezvoltării regionale *"Cercetare, dezvoltare și inovare în RDN"*. Prin acest studiu s-a efectuat o analiză concretă a potențialului de cercetare și inovare în RDN, au fost identificate posibilitățile de creare de produse și servicii inteligente noi, posibilități de susținere a unor inițiative de cercetare, cu suportul programelor naționale și internaționale specializate în IT, pentru asigurarea transferului tehnologic în producerea noilor invenții la nivelul de RDN și țară. Activitatea de cercetare a domeniului s-a realizat cu suportul partenerilor ADR Nord: Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți.

2.3.2 Implementarea proiectelor regionale pentru dezvoltarea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic în RDN

În anul 2018, ADR Nord, a avut în implementare un proiect în domeniul dezvoltării cercetării, inovării și transferului tehnologic, după cum urmează în tabelul de mai jos:

Tabel 8. Proiecte implementate în domeniul CD din sursele FNDR

Nr. d/o	Denumirea proiectului	Costul total al proiectului, lei	Aprobat FNDR, lei		Total contractat, lei	Cheltuieli efectuate FNDR, lei	
			Total	Anul de gestiune 2018		Total (2017 – 2018)	Anul de gestiune

1.	Crearea în mun. Bălți a Centrului de inovare și transfer tehnologic (CITT) din Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN)	27.271.680	11.770.990	0	0	0	0
Total proiecte la <u>Obiectivul 2</u> finanțate din sursele FNDR		27.271.680	11.770.990	0	0	0	0

2.3.3 Facilitarea parteneriatelor între mediul academic, antreprenorial și APL pentru crearea infrastructurii de cercetare și inovare

În scopul facilitării creării parteneriatelor și rețelei de cercetare, ADR Nord în parteneriat cu Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți și PiN a cooperat în cadrul proiectului ”Un nou impuls pentru dezvoltarea afacerilor în RDN” și anume la compartimentul ce ține de crearea Incubatorului de inovare în cadrul USARB, oferirea de consultanță pentru firmele incubate, cât și suportul financiar sub formă de granturi pentru start-up-urile inovative.

Măsura 2.4 Dezvoltarea potențialului și infrastructurii turistice

2.4.1 Implementarea Programului sectorial regional în domeniul sporirii atractivității turismului

În scopul implementării PRS în domeniul sporirii atractivității turistice în anul 2018 au fost realizate următoarele activități:

- A fost finalizat studiul aprofundat în domeniul turismului rural, în baza datelor primare colectate din RDN ”Analiza diagnostic privind dezvoltarea turismului rural și agroturismului în RDN”.
- A fost actualizat Planul de acțiuni al PRS pe domeniul sporirii atractivității turistice în RDN în baza studiului elaborat în domeniul turismului rural și în baza studiului în domeniul specializării regionale în Regiunea Nord cu identificarea de noi oportunități de dezvoltare a turismului rural și agroturismului în regiune.

2.4.2 Promovarea potențialului turistic regional

În contextul promovării potențialului turistic în RDN, pe parcursul anului de referință, s-a participat la mai multe festivaluri tematice organizate în diferite localități din regiune (festivalului Turistic Național cu genericul "*Duminica mare*", satul Domulgeni, Florești, festivalul "*Hangul de la Sofia*", satul Sofia, Drochia, festivalul de artă "*ART festival*", s. Hîjdieni, Glodeni, *festivalul Național al Mărului*, ediția a VIII-a", mun. Soroca, festivalul "*Plăcintelor și sărmanelor*", com. Chișcăreni, Sîngerei. În cadrul acestor evenimente s-au diseminat materialele informaționale de promovare a RDN: Calendarul Festivalurilor din RDN 2018, Bine ați venit în RDN etc.

În cadrul proiectului „*Împuternicirea femeilor și tinerilor prin creșterea abilităților și competențelor lor în domeniul designului evenimentelor rurale și serviciilor de ospitalitate*” au fost organizate 2 seminare de către un grup de experți estonieni care au împărtășit bunele practici ale Estoniei la Soroca, pe data de 20 martie, și la Bălți, pe data de 21 martie. Totodată, ADR Nord în parteneriat cu experții din Estonia a elaborat un ghid pentru persoanele interesate ce activează în domeniul agroturismului și organizarea evenimentelor și festivalurilor rurale, care va fi accesibil atât în varianta electronică, cât și varianta printată.

Un alt seminar privind organizarea evenimentelor rurale și serviciilor de ospitalitate, realizat în cadrul aceluiași proiect, a avut loc la Bălți, în data de 29 august, și la Soroca, în data de 30 august. Experții din Estonia au prezentat exemple de succes din țara lor de origine, referindu-se la propria experiență în domeniu și s-au axat în mod comparativ pe potențialul RDN.

Toate activitățile ce țin de promovarea potențialului turistic regional au fost reflectate pe paginile web a Agenției <http://adrnord.md/> și rețelele de socializare.

Totodată s-au distribuit în rețele de socializare spoturi publicitare și filme despre obiectivele și atracțiile turistice din regiune.

Măsura 2.5 Dezvoltarea performanțelor și capacităților competitive a forței de muncă din RDN

2.5.1 Consolidarea capacităților competitive ale capitalului uman regional

În scopul consolidării capacităților competitive ale capitalului uman regional specialiștii ADR Nord au participat pe data de 02.05.2018 la modulul II de instruire de dezvoltare instituțională și consolidare organizațională în cadrul unui atelier de lucru cu genericul "*Oportunități de atragere a investițiilor pentru dezvoltarea instituțională*". Activitățile din cadrul trainingului au cuprins mai multe aspecte ce

vizează modelul integrat al organizației, motivarea personalului, cultura organizației, sistemele interne ale organizației și altele.

OBIECTIV 3. GVERNANȚĂ ÎMBUNĂȚITĂ ÎN DOMENIUL DEZVOLTĂRII REGIONALE

Prin acest obiectiv SDR Nord prevede crearea instrumentelor de suport în elaborarea și armonizarea documentelor de planificare strategică locală cu politicile regionale și naționale sectoriale, suport în managementul proiectelor investiționale, în facilitarea parteneriatelor intra-regionale și internaționale și în crearea unui mecanism de monitorizare și evaluare a implementării politicii de dezvoltare regională.

Drept măsuri cheie pentru atingerea acestui obiectiv au fost stabilite:

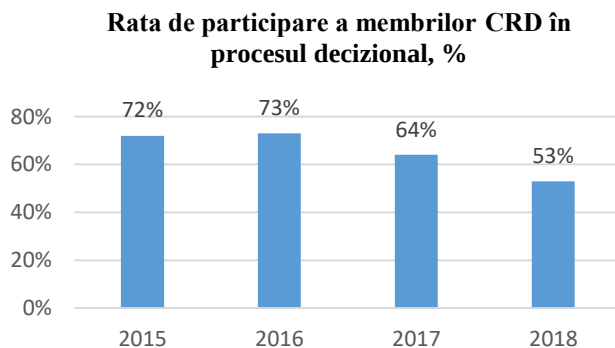
1. Crearea și dezvoltarea instrumentelor de suport pentru DR
2. Dezvoltarea capacităților APL în planificare, managementul proiectelor și atragerea investițiilor
3. Facilitarea dialogului între actorii regionali, interregionali și internaționali

În vederea monitorizării rezultatelor obiectivului 3, conform Instrucțiunii privind monitorizarea și evaluarea politicii de dezvoltare regională, aprobată prin ordinul MADRM nr.226 din 4 octombrie 2018, au fost stabiliți 6 indicatori de monitorizare, ce țin de dezvoltarea capacităților actorilor de dezvoltare regională și de facilitarea dialogului între actorii regionali, interregionali și internaționali (Anexa 2).

Pentru consolidarea capacităților actorilor regionali, în diferite domenii de intervenție ale dezvoltării regionale, conform Programului de instruire în domeniul dezvoltării regionale pentru anul 2018, au fost desfășurate 19 module de instruire, în cadrul cărora au fost instruiți specialiștii ADR Nord, reprezentanți ai APL de nivelul I și II din RDN, membrii CRD Nord, precum și antreprenorii din regiune. În acest sens, au beneficiat de instruirii: 21 de specialiști ADR Nord, 21 membri CRD, 128 de reprezentanți ai APL de nivelul I și II.

De asemenea, ADR Nord, împreună cu partenerii de dezvoltare au facilitat desfășurarea diferitor vizite de studii pentru membrii CRD/CRS Nord și reprezentanții APL în vederea dezvoltării capacităților.

Toate activitățile de elaborare și monitorizare ce decurg din politicile pentru dezvoltare regională, la nivelul RDN sunt coordonate de Consiliul pentru Dezvoltare Regională Nord (CRD Nord) - organismul regional pentru care ADR Nord

asigură secretariatul și în fața căruia răspunde pentru demersurile și rezultatele sale. În anul 2018 au avut loc 3 ședințe CRD Nord în cadrul cărora s-au luat 17 decizii. Este de menționat, că rata de participarea a membrilor CRD Nord în procesul de luare a deciziilor înregistrează o traiectorie descendentă, constituind în anul 2018 – 53% față de 72% în anul 2015 (cu 19 puncte procentuale mai puțin).

În ceea ce privește indicatorii de monitorizare ce țin de satisfacția populației de activitățile de dezvoltare regională, aceștia nu au fost monitorizați, deoarece nu a fost stabilită metoda de măsurare al acestor indicatori.

În detaliu, pe măsuri, toate activitățile desfășurate de ADR Nord în vederea realizării *Obiectivului 3 Guvernanță îmbunătățită în domeniul dezvoltării regionale*, sunt prezentate în cele ce urmează.

Măsura 3.1 Crearea și dezvoltarea instrumentelor de suport pentru procesul de dezvoltare regională

3.1.1 Participarea la perfectarea cadrului legislativ-normativ a politicii de dezvoltare regională

În scopul realizării obiectivelor SNDR, ADR Nord a înaintat către MDRC propuneri de modificare și completare a actelor normative în vederea îmbunătățirii și eficientizării activității instituțiilor de dezvoltare regională și implementării politicii de DR.

3.1.2 Participarea la crearea instrumentului de monitorizare a proiectelor și indicatorilor regionali

În perioada de referință ADR Nord a fost creat un sistem de monitorizare a SDR Nord 2016-2020 care a fost aprobat la ședința CRD Nord din 28.02.2018. Pentru acest sistem de indicatori au fost elaborat fișele indicatorilor de monitorizare și evaluare ca parte componentă a Strategiei.

Totodată s-a lucrat la actualizarea bazei de date regională, care va permite elaborarea studiilor regionale și hărților tematice, precum și la actualizarea Profilului socio-economic al RDN.

Măsura 3.2 Dezvoltarea capacităților APL în planificare, managementul proiectelor și atragerea investițiilor

3.2.1 Suport actorilor regionali în elaborarea proiectelor și atragerea surselor financiare pentru proiectele regionale din fondurile internaționale

Din anul 2014, ADR Nord informează actorii regionali prin intermediul unui calendar al Apelurilor și concursurilor de propuneri de proiecte din fonduri naționale și internaționale, unde Agenția și APL-urile sunt eligibile, pentru a putea planifica din timp elaborarea eventuală a proiectelor de dezvoltare.

Astfel pe parcursul primului semestru al anului 2018 acest calendar a fost actualizat și plasat pe pagina web a Agenției. Conceptele de proiecte noi elaborate, precum și cele din POR Nord 2017-2020 care nu au acoperire financiară sunt promovate și pe site-ul www.adrnord.md, la rubrica târg de proiecte online, atât în limba română cât și în limba engleză, astfel informând donatorii despre proiectele aflate în lista de așteptare pentru finanțare.

De asemenea, specialiștii ADR Nord au elaborat concepte de proiecte SOFT pentru a fi aplicate la concursurile de proiecte anunțate de către instituțiile donatoare (Guvernul României, Cehiei, Poloniei, SUA etc.).

În cadrul proiectului „*Un nou impuls pentru dezvoltarea afacerilor în Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova*”, angajații Agenției de Dezvoltare Nord și reprezentanții ai Autorităților Locale au beneficiat de dezvoltarea capacităților pentru asistență suplimentară pentru IMM-urile din regiune.

Ca suport pentru actorii regionali în elaborarea proiectelor și atragerea surselor financiare specialiștii ADR Nord au elaborat module de instruire cu privire la „*Politica dezvoltării regionale și planificarea integrată*” și „*Managementul proiectelor – instrument de implementare a politicii de dezvoltare regională. Cooperare și atragere de investiții în dezvoltarea regională*” unde au fost instruiți APL I și II din RDN.

Totodată, în cadrul proiectului „Un nou impuls pentru dezvoltarea afacerilor în Regiunea de Nord a Moldovei” a avut loc 2 seminare despre dezvoltarea economică locală a Regiunii de Dezvoltare Nord, unde APL-urile din regiune au beneficiat de expertiza cehă în ceea ce privește proprietatea investițională, ce proprietății industriale se propun potențialilor investitori, cum se pregătește o vizită în teren și cum se face o prezentare calitativă a unei locații pentru edificarea unei zone industriale de succes.

Vezi: *Anexa 2 Programul de instruire în domeniul dezvoltării regionale pentru anul 2018*

3.2.2 Transfer de bune practici pentru actorii regionali (CRD, ADR, APL, ONG, antreprenori)

În perioada raportată specialiștii ADR Nord, precum și reprezentanții CRD și APL au efectuat vizite de studiu în România, Japonia, Polonia, Belgia, Letonia și Cehia în vederea preluării experienței în domeniul dezvoltării regionale.

Bunele practici transmise în cadrul vizitelor de studii actorilor regionali schimbă vectorul către dezvoltare, creând noi oportunități și idei de proiecte, precum și fortifică cooperarea cu partenerii externi în vederea colaborării pe diverse filiere.

Măsura 3.3 Facilitarea dialogului între actorii regionali, interregionali și internaționali

3.3.2 Consolidarea relațiilor de colaborare cu partenerii de dezvoltare regionali, naționali și internaționali

Regionali

- ✓ În vederea organizării evenimentelor de anvergură ADR Nord a colaborat cu administrațiile publice locale din RDN precum și cu partenerii regionali cum ar fi: USB „A. Russo”, ZEL Bălți, CCI din RDN, Consulatul României la Bălți, ONG, etc.

Naționali

- ✓ Reieșind din faptul că ADR Nord are experiență pozitivă de colaborare cu partenerii: AITT, IEG, ODIMM, AEE, Băncile comerciale și alții, în anul 2018 partenerii naționali au fost invitați să participe la evenimentele importante organizate de ADR Nord.
- ✓ La fel colaboratorii ADR Nord au participat la evenimentele ce provoacă interes pentru regiune, organizate de către partenerii naționali.

Internaționali

- ✓ În anul 2014 a fost inițiată colaborarea cu Regiunea Wielkopolska din Polonia. Cooperarea dintre regiuni a început prin implementarea unui proiect comun intitulat ” Managementul proiectului - instrument al dezvoltării locale și regionale. Experiența Regiunii Wielkopolska pentru Regiunea de Dezvoltare Nord, Moldova”. Doi ani consecutiv (2017,2018), s-a cooperat cu Oficiul Mareșalului Regiunii Wielkopolska în vederea participării delegației din RDN la târgul Smaki Regionow, Poznan.
- ✓ Cooperarea cu partenerii din Letonia a fost orientată spre realizarea activităților comune cu partenerii naționali, regionali și internaționali, în baza acordurilor de colaborare încheiate dintre APL, antreprenori, instituții de învățământ, ONG și a planurilor comune pentru a. 2018.
- ✓ ADR Nord colaborează cu partenerii cehi în vederea implementării proiectelor de dezvoltare.

3.3.3 Facilitarea încheierii acordurilor de parteneriatelor între ADR Nord și alte instituții regionale, naționale și internaționale

În a. 2018 s-a inițiat colaborarea cu Asociația alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dezabilități din Republica Moldova în vederea incluziunii sociale a persoanelor cu dezabilități.

Totodată, a fost semnat acordul de colaborare cu Platforma Regională pentru Dezvoltarea Agricolă (PRDAR). Platforma are ca scop principal îmbunătățirea calității politicilor de dezvoltare agro-rurală și implementarea acestora.

În semestrul II al anului 2018 a fost semnat acordul de colaborare cu Agenția de Dezvoltare Regională Moghilioy, Belarus, care prevede o colaborare în domeniul relațiilor economice și atragerii investițiilor. Momentan, se analizează oportunitățile de colaborare și se identifică potențialele surse de finanțare pentru acțiunile date.

CONCLUZII

SDR Nord este cel mai important document de planificare strategică la nivelul RDN, care stabilește prioritățile de dezvoltare a regiunii pe termen mediu, fiind orientată spre sporirea calității vieții cetățenilor. În anul 2018 toate activitățile ADR Nord au rezultat din Planul de implementare al SDR Nord pentru anul 2018, accentul fiind pus pe:

1. Implementarea proiectelor investiționale de infrastructură și implicit modernizarea infrastructurii fizice a regiunii. La acest capitol progrese modeste se înregistrează în domeniul AAC. Totuși, localitățile din RDN au cea mai mică rată de conectare la sisteme de alimentare cu apă și canalizare la nivel național.
2. Dezvoltarea economică în regiune prin consolidarea rețelei de centre urbane, îmbunătățirea mediului de afaceri, stimularea activității antreprenoriale pentru atragerea investițiilor străine, dezvoltarea potențialului și infrastructurii turistice. O atenție deosebită s-a pus pe susținerea domeniului de cercetare, inovare și transfer tehnologic. În ceea ce privește evoluția indicatorilor economici, aceștia relevă o evoluție pozitivă atât sub aspect valoric, cât și comparativ cu tendințele regionale.
3. Facilitarea, consolidarea dialogului între actorii regionali, interregionali și internaționali. În acest context s-au organizat ședințe CRD, ședințe CRS, instruirii, vizite de studii. Este de menționat faptul, că rata de participarea a membrilor CRD Nord în procesul de luare a deciziilor scade, fapt determinat de interesul scăzut din partea sectorului privat și sectorului civil de a se implica în domeniul dezvoltare regională.

Director ADR Nord

Vitalii POVONSHI

EXECUTORI:

Maria PRISACARI, șef Secție Politici regionale și cooperare externă _____

Constantin BÂNDIU, șef Secție management proiecte _____

Svetlana BAZATIN, șef Secție finanțe și achiziții _____

Ion ILIEV, jurist / specialist cadre _____

COORDONAT:

Secretarul de Stat în domeniul dezvoltării regionale și rurale **Dorin ANDROS** _____

Șef Direcție politici de dezvoltare regională: **Igor MALAI** _____

Șef Secția relații cu instituțiile de dezvoltare regională: _____

Tabelul 1. Proiecte implementate în RDN pe parcursul anului 2018 din sursele FNDR

Domeniul de intervenție	Nr. de proiecte	Costul proiectelor, lei solicitate din FNDR (conform cererii de finanțare)	Suma totală valorificată 2011-2018, lei	Bugetul aprobat pentru anul 2018, lei	Valorificat în anul 2018, lei
Aprovizionare cu apă și sanitație	5	172.820.400,00	96.012.701,15	51.219.794,87	51.219.794,87
Eficiența energetică în clădiri publice	3	28.650.453,3	20.822.975,83	12.021.948,78	12.021.948,78
Infrastructura de sprijin a afacerilor	3	51.770.990,00	9.243.906,07	8.546.832,07	8.546.832,07
Total :	11	253.241.843,30	126.079.583,05	71.788.575,72	71.788.575,72

Tabelul 2. Proiecte implementate în RDN pe parcursul anului 2018 din sursele UE

Domeniul de intervenție	Nr. de proiecte	Costul proiectelor, lei (elaborarea DT)	Suma totală valorificată 2011-2018, lei	Bugetul aprobat pentru anul 2018, lei	Valorificat în anul 2018, lei
Aprovizionare cu apă și sanitație	4	15.461.710,00	2.092.342,00	15.461.710,00	2.092.342,00
Eficiența energetică în clădiri publice	2	859.731,00	78.318,00	859.731,00	78.318,00
Total :	6	16.321.441,00	2.170.660,00	16.321.441,00	2.170.660,00

Tabelul 3. Proiecte implementate în RDN pe parcursul anului 2018 din surse externe (cu excepția UE)

Domeniul de intervenție	Nr. de proiecte	Costul proiectelor, lei	Valorificat în anul 2018, lei
Infrastructura de sprijin a afacerilor	3	12.308.894	7.846.800
Atractivitate turistică	1	286.800	286.800
Total :	4	12.087.800	8.133.600

Indicatorii de monitorizare ai SDR Nord 2016-2020

Nr. ord	Indicatori de monitorizare	Valoarea inițială, 2015	2016	2017	2018	Sursa datelor
Obiectiv 1. Acces asigurat la servicii și utilități publice calitative						
1.	Rata conectării la servicii de aprovizionare cu apă, %	32,9	40,0	40,3		BNS
	Urban	72,5	82,7	82,4		
	Rural	16,4	17,32	17,9		
2.	Numărul localităților conectate la sistemul de aprovizionare cu apă	174	194	203		BNS
	Urban	19	19	19		
	Rural	155	175	184		
3.	Numărul populației conectate la sistemul de aprovizionare cu apă, mii persoane	165,3	170,4	174,4		BNS
	Urban	162,9	168,1	172,1		
	Rural	2,4	2,3	2,3		
4.	Numărul locuințelor conectate la sistemul de aprovizionare cu apă, mii locuințe	71,3	72,4	73,3		BNS
	Urban	70,8	71,8	72,7		
	Rural	0,5	0,6	0,6		
5.	Rata conectării la serviciile de canalizare, %	32,8	36,5	37,0		BNS
	Urban	72,5	72,5	73,0		
	Rural	16,4	17,3	17,8		
6.	Numărul localităților conectate la servicii de canalizare	39	45	42		BNS
	Urban	19	19	19		
	Rural	20	26	23		
7.	Numărul populației conectate la sistemul de canalizare, mii persoane	165,3	170,4	174,4		BNS
	Urban	162,9	168,1	172,1		
	Rural	2,4	2,3	2,3		
8.	Numărul locuințelor conectate la sistemul de canalizare, mii locuințe	71,3	72,4	73,3		BNS
	Urban	70,8	71,8	72,7		
	Rural	0,5	0,6	0,6		
9.	Numărul acordurilor de cooperări intercomunitare stabilite pentru gestionarea serviciilor publice în domeniul AAC	-	-	-		ADR

10.	Numărul APL participante la cooperări intercomunitare stabilite pentru gestionarea serviciilor publice în domeniul AAC	-	-	-		ADR
11.	Rata de acoperire cu servicii de MDS, %	28,4	29,9	30,1		BNS
	Urban	60,8	61,8	64,2		
	Rural	4,4	6,1	6,1		
12.	Numărul localităților care beneficiază de servicii de colectare a deșeurilor menajere solide	45	54	58		BNS
	Urban	20	20	20		
	Rural	25	34	38		
13.	Numărul populației care beneficiază de servicii de colectare a deșeurilor menajere solide, mii persoane	187,8	97,4	211,4		BNS
	Urban	181,6	96,5	194,0		
	Rural	6,2	0,9	17,4		
14.	Numărul locuințelor care beneficiază de servicii de colectare a deșeurilor menajere solide, mii locuințe	90,4	50,3	97,9		BNS
	Urban	86,1	49,9	90,5		
	Rural	4,3	0,4	7,4		
15.	Numărul de spații neconforme de depozitare a deșeurilor solide	-	-	-		
16.	Suprafața spațiilor neconforme de depozitare a deșeurilor solide, ha	-	-	-		
17.	Numărul gunoiștilor neautorizate, unități	648 a.2014	-	-		
18.	Numărul acordurilor de cooperări intercomunitare stabilite pentru gestionarea serviciilor publice în domeniul MDS	-	-	-		ADR
19.	Numărul APL participante la cooperări intercomunitare stabilite pentru gestionarea serviciilor publice în domeniul MDS	-	-	-		ADR
20.	Consumul de energie în clădirile publice, kWh/m.p.	-	-	-		AEE
21.	Numărul clădirilor publice renovate prin măsuri de eficiență energetică	-	-	-		AEE
22.	Suprafața clădirilor și spațiilor publice renovate prin măsuri de eficiență energetică, m2	721595 a.2014				AEE

23.	Ponderea drumurilor regionale modernizate, %	-	-	67	68	ASD
24.	Lungimea drumurilor regionale modernizate, km	-	-	-		
25.	Parcursul mărfurilor, realizat cu transportul rutier, mil. tone-km	710,5	880,4	986,3		BNS
26.	Transportul de pasageri realizat cu autobuze și microbuze, mii pasageri	12.851,8	11.890,1	13.084,5		BNS
Obiectiv 2. Creștere economică sustenabilă în regiune						
1.	PIB regional, mii lei	25 096 219	27 316 519	-		BNS
2.	VAB regional, mii lei	21 744 081	23 937 920	-		BNS
3.	Numărul turiștilor cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, mii persoane	24,5	24,0	26,4		BNS
	rezidenți	20,6	19,8	21,4		
	nerezidenți	6,9	4,2	5,0		
4.	Numărul structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare	45	46	51		BNS
5.	Numărul obiectivelor turistice reabilite / amenajate, unități	0	0	0		În baza datelor de monitorizare a proiectelor
6.	Investiții pe cap de locuitor, lei	2478	3026	3294		BNS
7.	Investiții capitale în PI și ZEL, milioane lei	ZEL – 61,3 mil dol	ZEL – 100,2 mil dol	ZEL – 152,5 mil dol		MEI
8.	Numărul de IMM la 1000 de locuitori, unități	6,4	6,5	6,8		BNS
9.	Rata de ocupare, %	42,4	43,1	42,8		BNS
10.	Rata șomajului, %	4,5	4,0	3,4		BNS
Obiectiv 3. Guvernanță îmbunătățită în domeniul dezvoltării regionale						
1.	Numărul persoanelor cu capacități îmbunătățite, persoane	123	300	48	170	ADR
2.	Nr. APL care implementează proiecte de dezvoltare regională ²	8	8	11	10	ADR
3.	Numărul proiectelor de dezvoltare regională finanțate de FNDR	8	6	13	11	ADR
	FNDR	45159210	52682910	69500000	71.78 8.575, 72	

² În calcul au fost luate APL de nivelul II

4.	Rata de participare a membrilor CRD în procesul decizional, %	72	73	64	53	ADR
5.	Nivelul de satisfacție a populației privind serviciile dezvoltate în rezultatul implementării proiectelor investiționale	-	-	-	-	
6.	Nivelul de satisfacție a populației privind implementarea politicii de dezvoltare regională, precum și activitatea instituțiilor de dezvoltare regională	-	-	-	-	